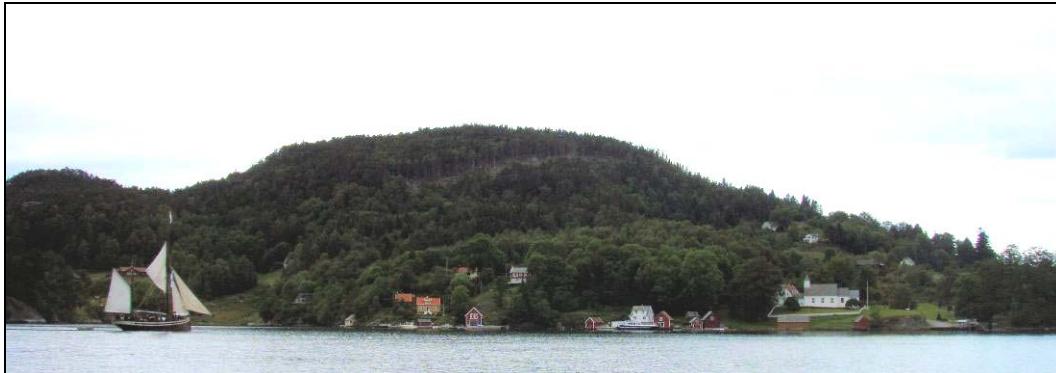

RAPPOR

Fv 62 Fjelbergsambandet,
Kvinnherad kommune

Konsekvensutgreiing Naturmiljø II:
Biologisk mangfald

Rådgivende Biologer AS

1023

Rådgivende Biologer AS

TITTEL:

Fv 62 Fjelbergsambandet, Kvinnherad kommune.
Konsekvensutgreiing. Naturmiljø II: Biologisk mangfald.

FORFATTARAR:

Olav Overvoll

OPPDRAAGSGIVAR:

Statens Vegvesen, Region vest, Spelhaugen 12, 5147 Fyllingsdalen

OPPDRAAGET GITT:

16. april 2007

ARBEIDET UTFØRT:

2007

RAPPORT DATO:

14. september 2007

RAPPORT NR.:

1023

ANTAL SIDER:

23 sider inkl vedlegg

ISBN NR.:

ISBN 978-82-7658-556-8

EMNEORD:

- Konsekvensutgreiing
- Vegsamband
- Naturmiljø
- Naturtypar

- Raudlisteartar
- Kvinnherad kommune
- Hordaland fylke

RÅDGIVENDE BIOLOGER AS
Bredsgården, Bryggen, N-5003 Bergen
Foretaksnummer 843667082-mva

Internett : www.radgivende-biologer.no E-post: post@radgivende-biologer.no
Telefon: 55 31 02 78 Telefaks: 55 31 62 75

FØREORD

Statens Vegvesen skal bygge nytt vefsamband for å binde saman Fjelbergøy og Borgundøy, og betre ferjesambandet frå Fjelbergøy til Halsnøy.

Rådgivende Biologer AS har på oppdrag frå Statens Vegvesen, Region Vest, utført to konsekvensutgreiingar i samband med planprogrammet for Fjelbergsambandet. Denne rapporten omhandlar fagtema biologisk mangfald på land, den andre rapporten omhandlar fagtema vasskvalitet og marint biologisk mangfald i Fjelbergsundet (Tveranger mfl. 2007).

Rådgivende Biologer AS takkar Statens Vegvesen, Region Vest, ved Erik Neergaard, for oppdraget.

Bergen, 14. september 2007

INNHALD

Føreord	2
Innhald.....	2
Samandrag.....	3
Fv 62 Fjelbergsambandet	5
Datagrunnlag og metode	6
Avgrensing av tiltaks- og influensområde	8
Generell beskrivelse av planområdet	8
Verdivurdering	12
Vurdering av verknader og konsekvensar	16
Samanlikning med nærliggande område	18
Avbøtande tiltak	18
Oppfølgande undersøkingar	18
Kjelder.....	19
Vedlegg: Lokalitetsbeskrivelsar	20

SAMANDRAG

Overvoll, O. 2007.

Fv 62 Fjelbergsambandet, Kvinnherad kommune.

Konsekvensutgreiing. Naturmiljø II: Biologisk mangfald.

Rådgivende Biologer AS, rapport 1023, ISBN 978-82-7658-556-8, 23 sider inkl vedlegg.

Statens Vegvesen skal byggje nytt vefsamband som skal skaffe dei to øyane Fjelbergøy og Borgundøy internt fast vefsamband. Samstundes skal ferjesambandet til Halsnøy betrast. Planprogrammet for Fjelbergsambandet omfattar tre hovudalternativ, der to av løysingane kryssar søndre del av Fjelbergsundet (Alt. 2-D og 2-E), medan ei løysing (Alt. 2-A) kryssar nordvestre del av Fjelbergsundet. Alle alternativa tek utgangspunkt i ny ferjekai på Haganeset, og dei første par hundre metrane av vegtraseen er felles for alle alternativa.

Rådgivende Biologer AS har på oppdrag frå Statens Vegvesen Region Vest, utført to konsekvensutgreiinger i samband med planprogrammet for Fjelbergsambandet. Denne rapporten omhandlar fagtema biologisk mangfald på land.

Konsekvensutgreiinga er basert på metodikken i Statens vegvesens handbok 140. Vurderingane er basert på synfaring i området, litteratur, tilgjengelege databasar på Internet og ved direkte kontakt med forvaltning og lokale aktørar. Kunnskapsgrunnlaget for biologisk mangfald i området blir vurdert som godt.

Områdebeskrivelse og verdivurdering

Det meste av planområdet har berggrunn av harde gneisar som ikkje er særlig gunstig i forhold til vegetasjon. Mjukare glimmerskifer og grønskifer førekjem i eit sørvest-nordaustgåande belte som omfattar lågareliggende område på begge sider av Fjelbergsundet. Området ligg i boreonemoral vegetasjonssone og klimaet i området er oseanisk, med relativt høg årsnedbør, kjølige somrar og milde vintrar.

Planområdet omfattar landskapet på begge sider av Fjelbergsundet og kan skildrast som småkupert. Utanfor kulturlandskapet er skog den dominante hovudnaturtypen. Mange stader er det nokså skrint, men frodigare skog finst stadvis i dei lågareliggende områda. Furuskog dominerer, men det er òg noko planta gran og ein del lauvskog. Spesielt på Fjelbergøy er stadvis svært mykje kristtorn i busksjiktet i dei rikare delane av furuskogen. Rein lauvskog finst særleg nær kulturlandskapet og stadvis langs fuktsig og lune stader langs fjorden. Nær kulturlandskapet er det litt edellauvskog med hassel, svartor, ask og eik. Elles finst det stadvis mindre hasselkratt, m.a. i bratte skråningar langs fjorden. Langs fuktige sig står det ofte svartor, stadvis som eit lågare tresjikt i furuskogen, men også i små bestandar som svartorsumpar. Typisk for regionen er innslaget av oseaniske artar. Skogen i området ber generelt preg av lang tids utnytting og er ikkje særleg gammal.

Naturverdiane i området er først og fremst knytt til skog. Av åtte kartfesta lokalitetar ligg seks i skog og to i kulturlandskap. Dei fleste lokalitetane har lokal verdi (C). Skoglokalitetane omfattar naturtypane kystfuruskog (F12) (m.a. med mykje kristtorn), rikare sumpskog (F06) og edellauvskog (F01), medan dei to kulturlandskapslokalitetane er gammal slåttemark (D01). Det finst òg fleire lokalitetar med dei aktuelle skogtypane, men desse blir vurderte å vere for små for kartlegging. Det vart ikkje funne spesielt høge naturverdiar i området og sjansen for å finne raudlisteartar i området blir vurdert som moderat.

Viltverdiane i området må kunne reknast som representative for distriktet, og det er ikkje registrert uvanlege artar her. Det er registrert trekkvegar for hjort mellom Halsnøy og Fjelbergøy og mellom Fjelbergøy og Borgundøy.

Ei totalvurdering av biologisk mangfald langs dei ulike trasealternativa gir middels verdi.

Vurdering av konsekvensar for biologisk mangfald

Ingen av dei tre alternative traseane får store negative konsekvensar for biologisk mangfald. Ein lokalitet med svartorskog vil kunne bli sterkt berørt ved dei sørlege alternativa, men verdien av området blir vurdert som lokal (C). Andre lokalitetar blir berørt i mindre grad, og fleire går truleg heilt klar inngrep.

Det er lite som skil dei ulike trasealternativa både når det gjeld verdiar og konsekvensar. Av alternativ 2-D og 2-E kjem 2-E best ut fordi denne har kortare strekk med heilt ny trase (på Borgundøy vil dette alternativet truleg stort sett følgje dagens skogsbilveg). Og sjølv om alt. 2-A berører færre registrerte lokalitetar, vil små førekommstar av rik edellauvskog bli berørte. Dette alternativet er dessutan det lengste, noko som fører til større naturinngrep generelt. Ei oppsummering av vurdering av verdi og konsekvensar er gitt i tabellen under.

Rangering av alternative vegtrasear for Fv 62 i forhold til konsekvensar for biologisk mangfald.

Rang	Alternativ	Verdi				Verknad				Konsekvens
		<i>Liten</i>	<i>Middels</i>	<i>Stor</i>	<i>Stor neg.</i>	<i>Liten / ingen</i>	<i>Stor pos.</i>			
1	2-A	----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- -----								-
3	2-D	----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- -----	▲			▲				-/-
2	2-E	----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- -----	▲			▲				-/-

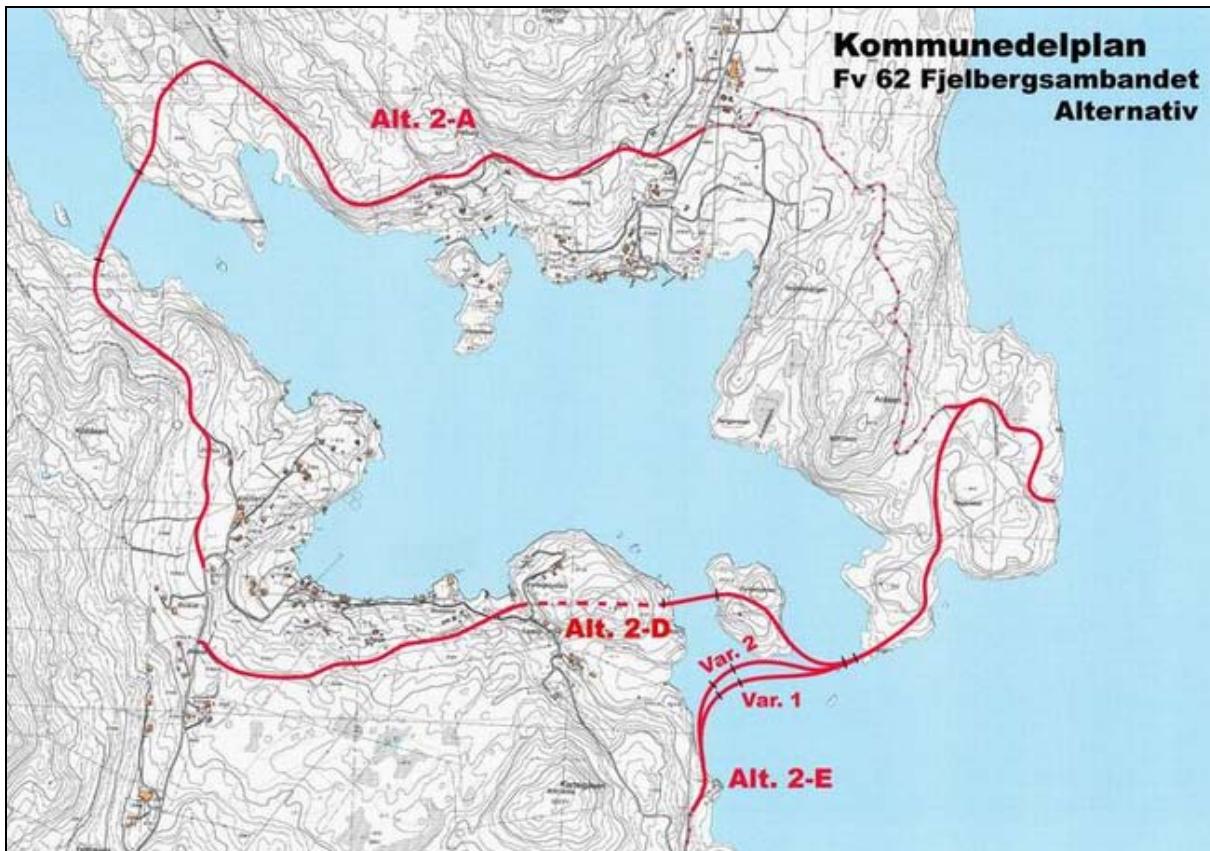
FV 62 FJELBERGSAMBANDET

Statens Vegvesen skal bygge nytt vefsamband som skal skaffe dei to øyane Fjelbergøy og Borgundøy internt fast vefsamband. Samstundes skal sambandet til Halsnøy forbetrast med ny ferjekai på Fjelbergøy. Planprogrammet for Fjelbergsambandet omfattar tre hovudalternativ (**figur 1**) der to av løysingane kryssar søndre del av Fjelbergsundet (Alt. 2-D og 2-E), medan ei løysing (Alt. 2-A) kryssar nordvestre del av Fjelbergsundet. Alle alternativa tek utgangspunkt i ny ferjekai på Haganeset, og dei første par hundre metrane av vegtraseen er felles for alle alternativa.

Alternativ **2-A** går frå Haganeset, langs eksisterande skogsbilveg vest for Aråsen til Nordhus og vidare nord for Fjelberg til brupunkt ved Fjelbergsundet. Etter kryssing (bru) går traseen langs nord og vestsida av Kollåsen til dagens veg ved Øvrevik.

Alternativ **2-D** og **2-E** har felles trase frå ferjekaia til Langaneset. Alternativ **2-D** går over Fjelbergsundet via Kyrkjeholmen, og vidare i tunnel gjennom Karteigklubben på Borgundøy til Karteig. Herfrå blir det ny trase langs åsen sør for bustadområda fram til dagens veg ved Brekke. Sundet mellom Fjelbergøy og Kyrkjeholmen er tenkt kryssa med fylling eller ein kombinasjon av bru og fylling, medan kryssinga frå Kyrkjeholmen til Borgundøy er planlagt med bru.

Alternativ **2-E** kryssar Fjelbergsundet sør for Kyrkjeholmen til tømmerkaia vest for Karteigåsen og går vidare langs eksisterande skogsbilveg til dagens veg mot Hammersland. På austre delen av Fjelbergsundet er det føreslått ei fyllingsløysing. Her kan òg ei kortare bru i kombinasjon med fylling vere aktuelt. Vestre del av sundet er føresett kryssa med bru.

Figur 1. Alternative vegtrasear for Fv 62 Fjelbergsambandet. Heiltrukken linje = ny trase, stipla linje = tunnel, prikka linje = følgjer eksisterande veg.

DATAGRUNNLAG OG METODE

DATAGRUNNLAG

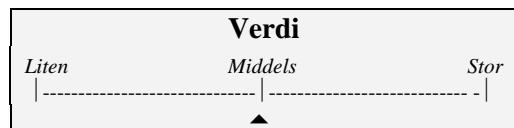
Opplysningane som dannar grunnlag for verdi- og konsekvensvurderinga er basert på eige feltarbeid i området 29. juni 2007, og på søk i litteratur og nasjonale databasar og ved direkte kontakt med offentleg forvalting. Ei liste over litteratur og databasar finst bak i rapporten. Datagrunnlaget blir vurdert som godt.

METODE FOR VERDISETTING OG KONSEKVENSVURDERING

Vurdering av konsekvensar er bygd opp etter ein standardisert tretrinns prosedyre skildra i Statens vegvesens handbok 140 om konsekvensutgreiingar (Statens vegvesen 2006). Metodikken er utvikla for å gjere analysar, konklusjonar og tilrådingar meir objektive, lettare å forstå og meir samanliknbare.

Trinn 1: Registrering og vurdering av verdi

Her blir området sine karaktertrekk og verdiar innan kvart enkelt fagområde skildra og vurdert så objektivt som mogleg. Med verdi er det meint ei vurdering av kor verdifullt eit område eller miljø er med utgangspunkt i nasjonale mål innan det enkelte fagtema. Verdien blir fastsett langs ein skala som spenner frå *liten verdi* til *stor verdi* (eksempel under):

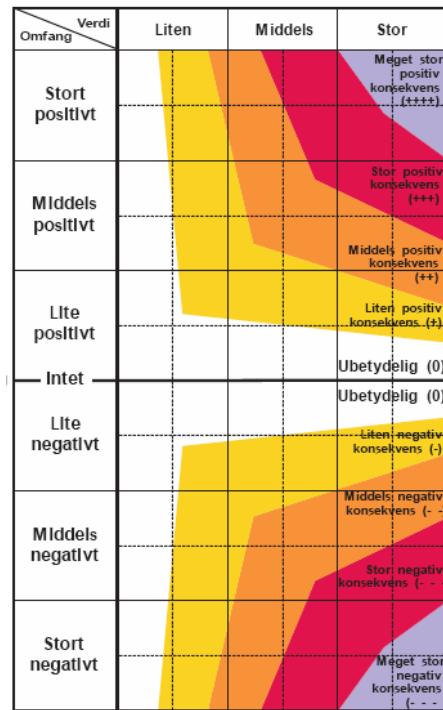
Trinn 2: Tiltaket sin verknad

Med verknad meiner ein ei vurdering av kva endringar ein reknar med tiltaket vil føre til for dei ulike deltema, og graden av desse endringane. Her blir moglege endringar skildra og det blir vurdert kva verknad endringane vil ha dersom tiltaket blir gjennomført. Verknaden blir vurdert langs ein skala frå *stor negativ verknad* til *stor positiv verknad* (eksempel under).

Trinn 3: Samla konsekvensvurdering

Her kombinerer ein trinn 1 (verdivurdering) og trinn 2 (verknader) for å få fram den samla konsekvensen av tiltaket. Samanstillinga skal visast på ein nidelt skala frå *svært stor negativ konsekvens* til *svært stor positiv konsekvens*. Konsekvensen blir funnen ved hjelp av ein matrise (den såkalla konsekvensvista) illustrert i **figur 2**.

Figur 2, "Konsekvensvista". Konsekvensen for eit tema kjem fram ved å samanhalde området sin verdi for temaet og tiltaket sitt omfang/verknad. Konsekvensen blir vist til høgre, på ein skala frå "meget stor positiv konsekvens (+ + +)" til "meget stor negativ konsekvens (----)" (etter Statens vegvesen 2006).

KRITERIUM FOR VERDISETTING AV BIOLOGISK MANGFALD

Også verdisettinga av naturverdiar byggjer på handbok 140, medan grunnlaget for verdisettinga byggjer på handbøker frå Direktoratet for naturforvaltning (først og fremst DN-handbok 11 og 13) og den nasjonale raudlista (Kålås mfl. 2006). Kriteria for verdisetting er vist i tabellen under. For å skilje ut dei viktigaste områda eller førekommstane er det gjort nokre modifikasjoner når det gjeld vurdering av raudlisteartar i forhold til den opphavlege tabellen i handbok 140.

Tabell 1. Kriterium for verdisetting av biologisk mangfold.

Tema	Liten verdi	Middels verdi	Stor verdi
Prioriterte naturtypar Kjelde: DN-handbok 13	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Område med biologisk mangfold som er representativt for distriktet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Naturtypar i verdikategori B eller C for biologisk mangfold 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Naturtypar i verdikategori A for biologisk mangfold
Arts- og individmangfold Kjelder: DN-handbok 11, Nasjonal raudliste 2006	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Område med arts- og individmangfold som er representativt for distriktet ▪ Leveområde for artar i kategorien NT på den nasjonale raudlista som er raudlista pga. negativ bestandsutvikling, men framleis er vanlege ▪ Viltområde og vilttrekk med viltvekt 1 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Område med stort artsmangfold i lokal eller regional målestokk ▪ Leveområde for artar i dei lågaste kategoriane på nasjonal raudliste og relativt utbreidde artar i kategorien sårbar - VU ▪ Viltområde og vilttrekk med viltvekt 2-3 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Område med stort artsmangfold i nasjonal målestokk ▪ Leveområde for artar i dei tre strengaste kategoriane (VU, EN, CR) på nasjonal raudliste ▪ Område med førekommst av fleire raudlisteartar ▪ Viltområde og vilttrekk med viltvekt 4-5

I tabellen over er kategoriar i den norske raudlista nemnde med forkortingar. Forkortingane blir òg nytta fleire stader i rapporten, ofte i parentes bak eit artsnamn. Kategoriane i raudlista er: RE - Regionally extinct (utdødd i Noreg); CR - Critically endangered (kritisk truga); EN - Endangered (sterkt truga); VU - Vulnerable (sårbar); NT - Near threatened (nær truga); DD - Data deficient (datamangel).

AVGRENSING AV TILTAKS- OG INFLUENSOMRÅDE

Tiltaksområdet består av alle område som blir direkte fysisk påverka ved gjennomføring av det planlagte tiltaket, medan *influensområdet* også omfattar tilstøytande område der tiltaket kan tenkast å ha ein effekt.

Tiltaksområdet for Fjelbergsambandet omfattar sjølve vegtraseen, fyllingar og anleggsområde.

Influensområdet omfattar også ei sone ut frå sjølve tiltaksområdet. Kor store område rundt tiltaksområdet som blir påverka, vil variere både i forhold til topografi og kva artar som er aktuelle. For vegetasjon kan eit område på 20-30 m frå fysiske inngrep vere rimelig, mens det for mange viltartar, som òg blir utsette for støy, vil vere vesentlig meir. For arealkrevjande viltartar vil tiltak som dette kunne føre til ei oppsplitting av leveområde. I slike tilfelle vil influensområdet strekkje seg langt utover sjølve tiltaksområdet. I forhold til dette tiltaket vurderer vi influensområdet som ei sone på ca. 100 m rundt sjølve tiltaksområdet, men verknaden på artar som kan bli påverka utanfor denne sona vil bli vurdert og diskutert.

GENERELL BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET

NATURGRUNNLAGET

Geologi

Det meste av planområdet har berggrunn av harde gneisar som ikkje er særlig gunstig i forhold til vegetasjon. Mjukare glimmerskifer og grønskifer førekjem i eit sørvest-nordaustgående belte som omfattar lågareliggende område på begge sider av Fjelberg sundet.

Når det gjeld lausmassar har dei høgareliggende delane av området tynnt dekke, stadvis med bart fjell. I dei lågareliggende områda rundt Fjelberg og Vik er det tynn morene, og eit relativt smalt belte frå Fjelberg og nordover har finare marine avsetningar.

Klima

Kvinnherad kommune er prega av nærliek til kysten, og ligg i eit område med høg årsnedbør. Årsnedbøren ligg typisk på 2000-3000 mm. Nærleiken til kysten gir også relativt stabile temeperaturforhold, med milde vinrar og kjølige somrar. Årsmiddeltemperaturen er 6-8 °C. Det er vanlegvis lite snø i området, og snødekket er ofte ustabilt og ligg sjeldan særleg lenge. Snødekket 20-50 dagar i året er typisk.

Området ligg i boreonemoral vegetasjonssone og i overgangen mellom sterkt oseanisk og klart oseanisk seksjon (Moen 1998). Dette betyr at området både har innslag av varmekrevjande planteartar og artar som er avhengige av eit relativt fuktig klima. Edellauvskog i sørsvendte skråningar og stadvis god førekommst av epifyttar er typisk.

BIOLOGISK MANGFALD

Kunnskapstatus

Det hadde frå før ikkje blitt gjort inventeringar i området som også omfattar planområdet og det er ikkje kjent spesielle artsfunn frå området. Nord i planområdet, aust for Påskeåsen er det registrert to naturtypelokalitetar i samband med den kommunale kartlegginga av naturtypar. Når det gjeld viltverdiar er det registrert trekkruter for hjort frå fastlandet via Sundnesøya over til Fjelbergøy og Borgundøy og over Fjelberg sundet mellom Fjelbergøy og Borgundøy.

Vegetasjon og flora – generelle trekk

Borgundøy og Fjelbergøy har spreidd busetnad og utanfor kulturlandskapet rundt gardsbruka i området er skog den dominerande hovudnaturtypen. Furuskog dominerer, men det er også nok planta gran og ein del lauvskog. Skogen i området ber generelt preg av lang tids utnytting. Skogen på dei produktive områda er jamt over ung, og det er lite død ved i området. På dei produktive delane av furuskogen er trea nokså einsaldra, truleg rundt 150 år. Stadvis mykje einer i busksjiktet er også eit teikn på kulturpåverknad.

Bonitetsforholda er varierande, men særlig i dei lågareliggende områda og sør og austvendte område er det gode vekstforhold, slik at furuskogen mange stader framstår som ganske storvaksen og frodig. Her dominerer gjerne blåbær i feltsjiktet. På toppane og i skrinnare område er skogen småvaksen og glissen og er dominert av røsslyng i feltsjiktet. Typisk for regionen er innslaget av oseaniske artar. M.a. finst purpurlyng spreidd mange stader i furuskogen og moseartar som kystjammemose og storstylte er vanlege.

Som vanleg på Vestlandet, er det også ein del lauvtre i furuskogen. Mest bjørk, men også rogn, svartor, hassel og ei og anna eik. Spesielt på Fjelbergøy er stadvis svært mykje kristtorn i busksjiktet i dei rikare delane av furuskogen. Dette er ikkje uvanleg lokalt, men i regional og nasjonal målestokk er dette relativt sjeldan. Rein lauvskog finst særleg nær kulturlandskapet og stadvis langs fuktsig og lune stader langs fjorden. Nær kulturlandskapet er det litt edellauvskog med hassel, svartor, ask og eik. Elles finst det stadvis mindre hasselkratt, m.a. i bratte skrånningar langs fjorden. Langs fuktige sig står det ofte svartor, stadvis som eit lågare tresjikt i furuskogen, men også i små bestandar som svartorsumpar.

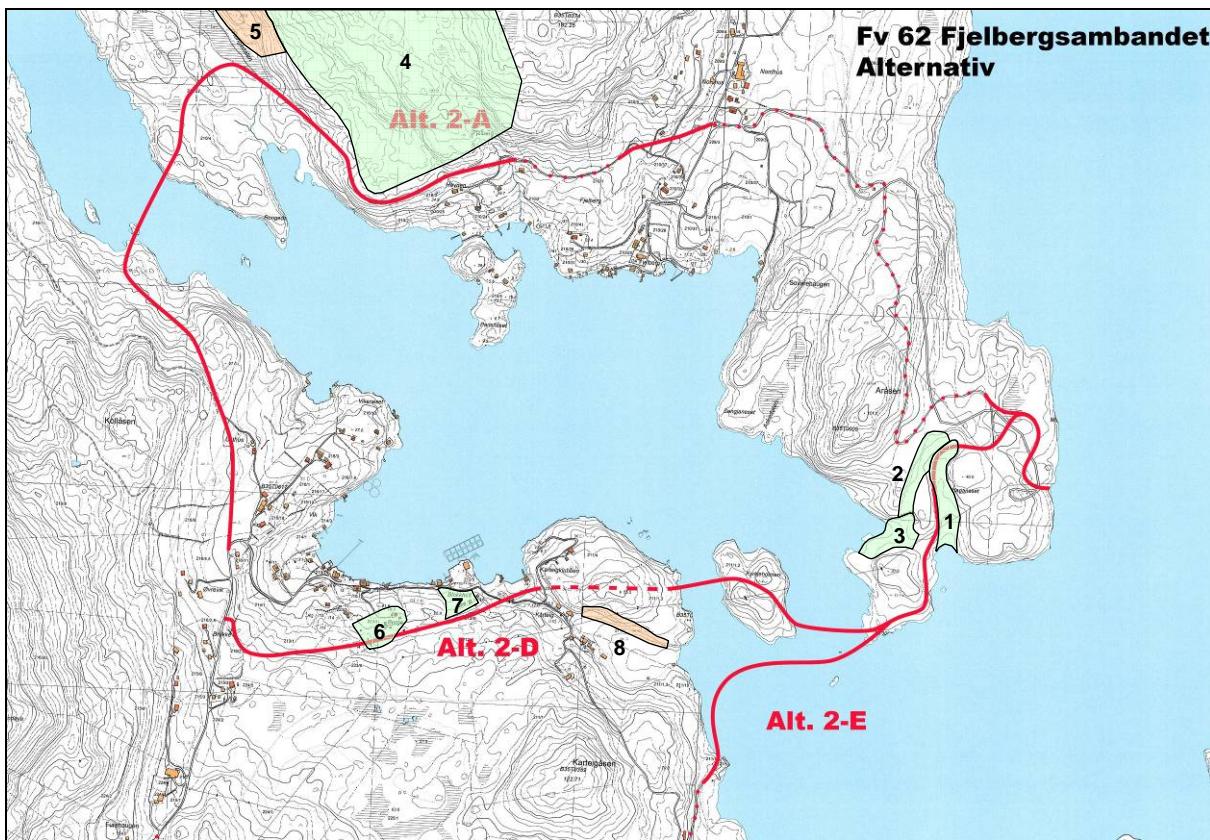
Kulturpåverknad

Det meste av skogen i området har blitt påverka av menneske over lang tid, i størst grad dei områda som ligg nært kulturlandskapet. Skogen har vore lett tilgjengeleg ved både å ligge nær sjø (transportveg) og busetnad. Typisk alder på den produktive furuskogen i området er truleg rundt 150 år. Skogen er relativt einsaldra og det er lite død ved i området, eit resultat av at skogen vorte hausta i lang tid. Det er også spor etter nyare skogbruksaktivitet i området, som skogsvegar, hogstflater og granplantefelt. Traktor- og skogsvegar går frå Nordhus til Haganeset sør aust på Fjelbergøy og nordvestover frå Vik på Borgundøy. Aust for Karteigåsen på Borgundøy er det også skogsbilvegar og ein tømmerkai. Mindre hogstflater finst i tilknytning til skogsvegane, dei største på Haganeset og aust for Karteigåsen. Tidlegare har mykje av skogområda også blitt brukt som beiteområde for husdyr, men det ser ikkje ut til at det går beitedyr i området i dag.

Naturtypar

Nord i planområdet, aust for Påskeåsen på Fjelbergøy, er det frå før registrert to naturtypelokalitetar (Naturbasen). Den vestlegaste lokaliteten, Rongedalen, er vurdert som viktig (B) og er eit furuskogsområde med svært mykje barlind og førekommst av edellauvskog, m.a. gammal eik. Den andre lokaliteten, Høgås-Lågås, er eit større, og i hovudsak skrint område med kystfuruskog av lokal verdi (C). Under synfaringa i juni 2007 vart det registrert seks område som vart vurderte som naturtypelokalitetar i tillegg til dei to som var registrerte frå før (**figur 3**): To lokalitetar med svartorsumpskog og ein furuskogslokalitet med svært mykje kristtorn på Haganeset på Fjelbergøy og to mindre lokalitetar med gammal slåttemark og ein edellauvskog med eik, hassel og kristtorn på Borgundøy. Ei kort skildring av lokalitetane er gitt i **vedlegg** bak i rapporten.

Fleire mindre lokalitetar med hasselkratt, svartor og kristtorn i influensområdet kunne ha vore interessante om dei var større, eller hadde spesielle artsfunn knytt til seg, men vi har vurdert desse lokalitetane som såpass små at dei ikkje er tekne med som naturtype. Det finst nok svært mange liknande lokalitetar både på Fjelbergøy og Borgundøy og elles i regionen.

Figur 3. Registrerte naturtypar på Fjelbergøy og Borgundøy og alternative vegtrasear for Fv 62 Fjelbergsambandet (sjå også figur 1). Grøn farge på lokalitetane betyr lokal verdi (C), oransje betyr viktig (B).

Artsmangfold

Viltførekomstane i området må rekna som normale og det vart ikkje gjort registreringar som krev spesiell merksemd under feltarbeidet i juni 2007. Det vart registrert ferske hakkemerke, truleg etter kvitryggspett (NT), på død trestamme på Haganeset, men det vart ikkje observert reirhol. Elles kan artar som spettmeis, toppmeis, trekrypar og hagesongar nemnast. Toppmeis er ein typisk art i litt større furuskogsområde, spettmeisa er knytt til lauvskog, gjerne område med innslag av eik, og trekryparen er knytt til litt eldre blandingsskog. Hagesongar vart funnen hekkande ved Nordhus.

Strandområda i planområdet er for det meste berg som går rett i sjøen, og planområdet er difor ikkje særleg viktig for sjøfugl. Eit par tjeld ser ut til å hekke på den vesle holmen vest for Haganeset. Elles var det ei stor samling av gråhegre på neset Rongeda, like aust for planlagt bru for alt. 2-A, under synfaringa i juni 2007. Ca. 20 individ sat i furutre og på berget her, men det vart ikkje observert reir.

Som dei fleste stader i regionen er hjortebestanden stor, og trakk/stiar og ekskrement vart observert fleire stader i skogområda. I Naturbasen (DN 2007) og viltrapporten for Kvinnherad (Eide mfl.) er det markert trekkvegar mellom Halsnøy og Haganeset på Fjelbergøy, og mellom Haganeset over Fjelbergsundet til Borgundøy.

Det vart ikkje gjort spesielle funn av karplantar, mosar, sopp eller lav under synfaringa i juni 2007. Førekomsten av ulike skogtyper og veksling mellom skog og kulturlandskap, gjer området ganske artsrikt, men ikkje meir artsrikt enn andre liknande område i regionen. Det kanskje mest særprega trekket ved området er ein ganske stor førekommst av kristtorn. Fjelbergøy og Borgundøy ligg innanfor eit kjerneområde for kristtorn i Sunnhordland og arten finst spreidd i skogen over det meste av området. Sørvest på Borgundøy ligg Sæbøskora naturreservat som er verna pga. den store førekommsten av både kristtorn og barlind. I planområdet er førekommsten av kristtorn særleg påfallande på Haganeset, men barlind er ikkje registrert her.

Når det gjeld raudlisteartar føreligg det, i tillegg til alm (NT), barlind (VU) og purpurlyng (NT), minst tre eldre funn frå Borgundøy og Fjelbergøy. Av karplantar er lodnefølblom *Leontodon hispidus* (EN) og kvitkurle *Pseudorchis albida* (VU) funne på Fjelbergøy. Begge artane er her knytte til kulturlandskapet og funna er gamle (hv. 1919 og 1962). Av lav føreligg det eit funn av kystkorallav *Bunodophoron melanocarpum* (NT) frå Karteigåsen på Borgundøy. Lavfunnet ligg godt utanfor aktuelle vegtrasear. Det er litt usikkert nøyaktig kvar dei to karplanteartane vart funne, men det blir vurdert som lite sannsynleg at dei skal finnast i nærleiken av aktuelle trasear for Fv 62. Sjansen er òg stor for at dei har forsvunne frå området grunna modernisering av landbruksdrift.

Det vart ikkje gjort nye funn av raudlisteartar under felterbeidet i juni 2007, bortsett frå eit mogleg funn av kyststry *Usnea fragiliscens* i svartorsumpen på Haganeset. Arten er oppført som sårbar (VU), men er ikkje uvantleg i distriktet. Sjanske for funn av raudlisteartar blir elles vurderte som middels, og størst potensiale for funn er knytt til lavartar i lauvskog som oreskog og eldre hasselkratt. Når det gjeld lavartar elles, førekjem dei vanlege artane i kvistlavsamfunnet, men det vart ikkje registrert artar i lungeneversamfunnet innan planområdet.

Figur 4. Kristtorn finst spreidd i furuskogen både på Fjelbergøy og Borgundøy, men i eit område på Haganeset (lok. 2) er førekomensten særleg stor.

VERDIVURDERING

Alternativ 2-A

Traseen går frå ny ferjekai på Haganeset over hogstflate inn på eksisterande skogsbilveg som først går gjennom furuskog, så gjennom kulturlandskapet på Nordhus. Frå Nordhus skjer traseen gjennom eit område med hasselskog og noko eik og svartor som er prega av kulturpåverknad, m.a. er det planta ein del edelgran her. Området er ganske artsrikt i lysopningar, og det er tydelig at ein her er inne i beltet med glimmerskifer, men det er ikkje funne sjeldne artar her. Dette er eit litt "uryddig" område som er for kulturpåverka til å reknast som naturtype. Like ovanfor dette, under ein bergvegg nordvest for ein sideveg mot nordaust, er det ein liten edellauvskog med hasselkratt og litt ask. Det er lite vegetasjon på skogbotnen men ein del mongolspringfrø og jordnøtt. Vidare går traseen inn på eksisterande veg igjen. Denne går først over eit område som relativt nylig er rydda for skog. På denne strekninga og til Havnen er det meir eller mindre hasselkratt heile vegen, med varierande innslag av bjørk, krisztorn, ask, svartor og planta gran. Ovanfor Havnen er det furuskog med hassel og krisztorn, som går over i meir typisk kystfuruskog mot vest og nord. Vidare er det stort sett fattig kystfuruskog (men med ein del purpurlyng) avbroten av myrlendte parti med litt svartor i sokka, før kryssinga av Fjelbergsundet. På Borgundøy kjem traseen inn i eit område med ung, lauvdominert skog, og ser ut til å følgje ein traktorveg over ei rydning med spreidd svartor. Det opne partiet kan sjå ut til å vere ei gammal beitemark som har blitt rydda på nytt. Skogen rundt er blandingsskog med furu, bjørk, rogn, svartor, krisztorn og ask. Felsjiktet er stadvis blåbær, stadvis røsslyng og tett busksjikt av einer. Ovanfor det opne partiet ligg det ein liten svartorskog, stadvis langs eit fuktsig som held fram til sjøen. Traseen går vidare langs traktorvegen gjennom eit område med sterkt kulturpåverka, bjørkedominert blandingsskog og over dyrka mark og beitemark på Usthus til eksisterande veg ved Øvrevik.

Figur 5. "Åkerholme" med bjørk og eik i kulturlandskapet på Nordhus.

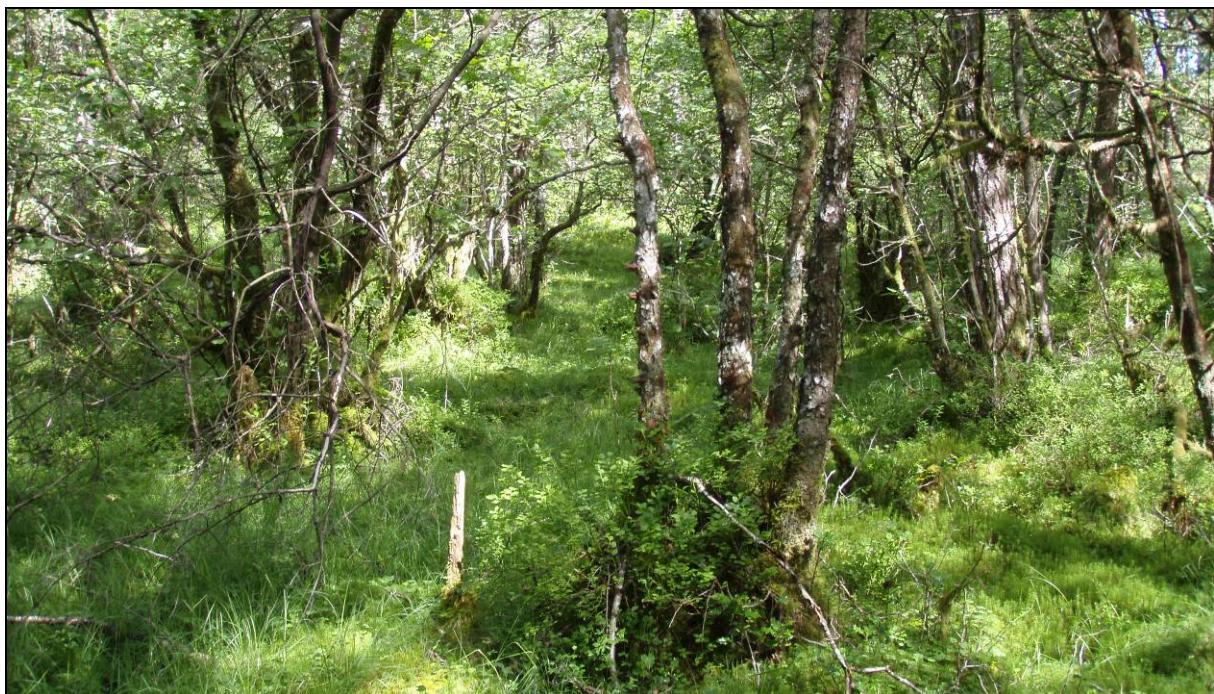
Traseen kjem ikkje i konflikt med spesielt viktige naturverdiar, men går nær eit par lokalitetar med kystfuruskog, og berører fleire mindre førekommstar av hasselskog og furuskog med krisztorn. Det er ikkje registrert raudlisteartar i området, bortsett frå purpurlyng, som er relativt vanleg i furuskogen i området, men det er eit visst potensiale for raudlista lav knytt til eldre hassel. Verdien av området traseen går gjennom blir på dette grunnlaget vurdert som middels (**tabell 2**).

Tabell 2. Verdivurdering for trasealternativ 2-A.

Lok. nr.	Lok. Type	Grunnlag for vurdering	Verdi		
			Liten	Middels	Stor
2	Naturtype: Kystfuruskog	Naturtype med C-verdi. Traseen går nært lokaliteten	-----	-----	-----
4	Naturtype: Kystfuruskog	Naturtype med C-verdi. Traseen går nært lokaliteten	-----	-----	-----
-	Anna	Traseen berører eller går nært mindre førekomstar av rike hasselkratt og kystfuruskog med hassel og kristtorn	-----	-----	-----
Samla vurdering			Liten	Middels	Stor
			-----	-----	-----

Alternativ 2-D

Traseen går frå ny ferjekai på Haganeset over hogstflate. Vest for hogstområdet følgjer traseen eit lite søkk med svartorsumpskog langs eit fuktig sørver mot Hagavika (lok. 1, **figur 3**). Svartorskogen er ikkje særleg gammal, men eldre soklar tyder på at det har stått svartor her i lang tid. Med unntak av eit litt usikkert funn av kyststry (VU) vart det ikkje funne raudlisteartar her. Lokaliteten er ganske velavgrensa og har fin utforming og blir vurdert å ha lokal verdi (C). I skråninga vest for svartorsumpen er det ganske storstamma kystfuruskog med mykje kristtorn i busksjiktet og eit lågare tresjikt (lok.2, **figur 3**). Traseen går vidare langs aust- og sørssida av Langaneset til Fjelbergsundet. På Langaneset er det kystfuruskog med ein og annan kristtorn. Traseen passerer eit fint hasselkratt på vestsida av Hagavika. Traseen går vidare på fylling over Fjelbergsundet til Kyrkjeholmen og vidare herfrå på bru til Borgundøy og i tunnel til Karteigklubben. Kyrkjeholmen er dominert av relativt skrinn furuskog. Furuskog er òg dominerande ved brufeste og tunnelpåslag på Borgundøysida. Ved tunnelpåslag ved Karteigklubben er det ein liten edellauvskog med nokre store asker og litt hassel under ein bratt bergvegg. Vidare mot vest går traseen over dyrka mark og gjennom eit område som stort sett har ganske skrinn furuskog, fram til dagens veg ved Brekka. Aust for kulturmarka ved Brekka er skogen relativt ung blandingskog med furu, bjørk og rogn, og parti med granskog. I kanten mot kulturmarka står det hassel, ask og svartor. Traseen passerer to gamle slåttemarkar vurderte som lokalt viktige (C) ved dei nedlagte brukene Blokkhus og Berge (hv. lok. 7 og 6, **figur 3**).

Figur 6. Stammane i svartorsumpen innanfor Hagavika på Haganeset (lok. 1, **figur 3**) er ikkje særleg gammal, men soklane er eldre, og det kan ha stått svartor her i lang tid.

Figur 7. Gammal slåttemark på Berge, Borgundøy (lok. 6, figur 3).

Det er ikkje registrert store naturverdiar langs trasealternativet, men nokre lokalt viktige område finst. Dette gjeld først og fremst svartorsumpen og kystfuruskog med mykje kristtorn på Haganeset på Fjelbergøy, og dei to gamle slåttemarkene ved Blokkhus og Berge på Borgundøy. Elles er det eit par små område med edellauvskog langs traseen, men desse er små og utan funn av sjeldne artar. Verdien av området traseen går gjennom blir på dette grunnlaget vurdert som middels (**tabell 3**).

Tabell 3. Verdivurdering for trasealternativ 2-D.

Lok. nr.	Lok. type	Grunnlag for vurdering	Verdi		
			Liten	Middels	Stor
1	Naturtype: Rikare sumpskog	Naturtype med C-verdi. Traseen går gjennom lokaliteten	----- ----- ▲		
2	Naturtype: Kystfuruskog	Naturtype med C-verdi. Traseen går nært lokaliteten	----- ----- ▲		
3	Naturtype: Rikare sumpskog	Naturtype med C-verdi. Traseen går nært lokaliteten	----- ----- ▲		
6	Naturtype: Slåttemark	Naturtype med C-verdi. Traseen går gjennom lokaliteten	----- ----- ▲		
7	Naturtype: Slåttemark	Naturtype med C-verdi. Traseen går nært lokaliteten	----- ----- ▲		
-	Anna	Traseen berører eit mindre hasselkratt langs sjøen ved Haganeset og ein liten skog med ask og hassel ved Karteigklubben	----- ----- ▲		
-	Anna	Mogleg konflikt med trekkveg for hjort	----- ----- ▲		
Samla vurdering			Liten	Middels	Stor
			----- ----- ▲		

Alternativ 2-E

På Fjelbergøy har dette alternativet felles trase med alt. 2-D. Deretter går traseen på fylling/bru over Fjelbergsundet til tømmerkai på Borgundøy. Traseen følgjer dagens skogsbilveg fram til vegen mot Hammersland. Heile dette området er dominert av furuskog. Feltsjiktet i furuskogen er mykje røsslyngdominert, men stadvis er det frodigare med blåbær og spreidd kristtorn. Skogen er prega av både eldre og nyare drift. Trea er einsaldra og det er lite død ved i området, og det finst enkelte nyare hogstfelt her.

Det er ikkje registrert store naturverdiar langs trasealternativet, men nokre lokalt viktige område finst på Haganeset på Fjelbergøy. Dette gjeld først og fremst svartorsumpen og kystfuruskog med mykje kristtorn. Det er òg eit lite hasselkratt på vestsida av Hagavika, men dette er relativt lite og utan funn av sjeldne artar. Verdien av området traseen går gjennom blir på dette grunnlaget vurdert som middels (**tabell 4**).

Tabell 4. Verdivurdering med vurderingsgrunnlag for trasealternativ 2-E.

Lok. nr.	Lok. type	Grunnlag for vurdering	Verdi		
			Liten	Middels	Stor
1	Naturtype: Rikare sumpskog	Naturtype med C-verdi. Traseen går gjennom lokaliteten	----- ----- ▲		
2	Naturtype: Kystfuruskog	Naturtype med C-verdi. Traseen går nært lokaliteten	----- ----- ▲		
3	Naturtype: Rikare sumpskog	Naturtype med C-verdi. Traseen går nært lokaliteten	----- ----- ▲		
-	Anna	Traseen berører eit mindre hasselkratt langs sjøen ved Haganeset	----- ----- ▲		
-	Anna	Tilsynelatande konflikt med trekkvegar for hjort	----- ----- ▲		
Samla vurdering			Liten	Middels	Stor
			----- ----- ▲		

Figur 8. Furuskog nord for tømmerkaien vest for Karteigåsen på Borgundøy.

VURDERING AV VERKNADER OG KONSEKVENSAR

Alternativ 2-A

Traseen går nært to lokalitetar som blir vurderte som lokalt viktige naturtypar (**figur 3**), men ingen av dei ser ut til å bli berørt av tiltaket. Eventuelle verknader vil ligge heilt i utkanten av lokalitetane og må kunne reknast som ubetydelege. Der traseen følgjer dagens skogsbilveg og bilveg er det ikkje registrert spesielle naturverdiar. Nokre mindre område med edellauvskog og krisstorn vil bli berørt ved Nordhus og Havnen, men det er ikkje registrert sjeldne artar her, og områda er små. Det same kan seiast om ein liten svartorskog og eit lite hasselkratt nord for Usthus på Borgundøy, og liknande miljø finst òg mange andre stader i distriktet. Konsekvensane av tiltaket er oppsummert i **tabell 5**, og blir samla vurdert som små negative (-).

Tabell 5. Vurdering av verknader og konsekvensar for biologisk mangfald langs alt. 2-A.

Lokalitet/tema	Verdi				Verknad			Konsekvens
	Liten	Middels	Stor	Stor neg.	Liten / ingen	Stor pos.		
2	----- -----			----- -----	----- -----		0	
4	----- -----			----- -----	----- -----		0	
Andre verdiar	----- -----			----- -----	----- -----		-	
Samla vurdering	----- -----			----- -----	----- -----		-	

Alternativ 2-D

På Haganeset på Fjelbergøy berører traseen to registrerte naturtypelokalitetar vurderte som lokalt viktige (**figur 3**). Lokalitet 2 vil truleg berre såvidt bli berørt, men konsekvensane blir store for svartorsumpen på lok.1. Store delar av lokaliteten kan gå tapt dersom vegen blir lagt midt i søkket lokaliteten ligg langs. Lok. 3 ligg såpass langt unna at tiltaket neppe vil få konsekvensar. På Borgundøy vil slåttemarka på Blokkhus (lok. 7) truleg gå klar inngrep, medan slåttemarka på Berge (lok. 6) vil bli noko påverka. Men sidan det ikkje er registrert store verdiar her, og innngrepet truleg berre vil berøre ein liten del av lokaliteten, blir konsekvensane vurderte som små negative. Eit lite hasselkratt på vestsida av Hagavika på Fjelbergøy og ein liten edellauvskog med ask og hassel på Karteig på Borgundøy vil truleg bli nokså sterkt berørt av tiltaket, men sidan verdien blir vurdert som liten blir konsekvensen vurdert som liten negativ. Vegen langs vestsida av Langaneset på Fjelbergøy kan ha ein liten negativ verknad for ei trekkroute for hjort mellom Fjelbergøy og Halsnøy, men strandsona blir lite berørt, og ein veg av denne storleiken vil neppe representerere noko vandringshinder. Konsekvensane av tiltaket er oppsummert i **tabell 6**, og blir samla vurdert som små til middels negative (-/-).

Tabell 6. Vurdering av verknader og konsekvensar for biologisk mangfald langs alt. 2-D.

Lokalitet/tema	Verdi				Verknad			Konsekvens
	Liten	Middels	Stor	Stor neg.	Liten / ingen	Stor pos.		
1	----- -----			----- -----	----- -----		--	
2	----- -----			----- -----	----- -----		0	
3	----- -----			----- -----	----- -----		0	
6	----- -----			----- -----	----- -----		-	
7	----- -----			----- -----	----- -----		0/-	
Andre verdiar	----- -----			----- -----	----- -----		-	
Hjort	----- -----			----- -----	----- -----		0/-	
Samla vurdering	----- -----			----- -----	----- -----		-/-	

Alternativ 2-E

På Haganeset på Fjelbergøy berører traseen to registrerte naturtypelokalitetar vurderte som lokalt viktige (**figur 3**). Lokalitet 2 vil truleg berre såvidt bli berørt, men konsekvensane blir store for svartorsumpen på lok.1. Store delar av lokaliteten kan her bli øydelagt dersom vegen blir lagt nede i sokkет lokaliteten ligg langs. Lok. 3 ligg såpass langt unna at tiltaket neppe vil få konsekvensar. Eit lite hasselkratt på vestsida av Hagavika vil truleg bli nokså sterkt berørt av tiltaket, men sidan verdien blir vurdert som liten blir konsekvensen vurdert som liten negativ. Vegen langs vestsida av Langaneset kan ha ein liten negativ verknad for ei trekkroute for hjort mellom Fjelbergøy og Halsnøy, men strandsona blir lite berørt og ein veg av denne storleiken vil ikkje representera noko vandringshinder. Heller ikkje lang fylling og bru over Fjelbergsundet ventast å få nemneverdige konsekvensar for hjorten si vandring mellom øyane. Konsekvensane av tiltaket er oppsummert i **tabell 7**, og blir samla vurdert som små til middels negative (-/-).

Tabell 7. Vurdering av verknader og konsekvensar for biologisk mangfald langs alt. 2-E.

Lokalitet/tema	Verdi			Verknad			Konsekvens
	Liten	Middels	Stor	Stor neg.	Liten / ingen	Stor pos.	
1	----- -----			----- -----	----- -----	--	
2	----- -----	▲		----- -----	----- -----	0	
3	----- -----			----- -----	▲	0	
Andre verdiar	----- -----			----- -----	▲	-	
Hjort	----- -----	▲		----- -----	▲	-	
Samla vurdering	----- -----	▲		----- -----	▲	-/-	

Rangering av alternativa

Tabell 8 gir ei samanlikning av dei ulike trasealternativa sine konsekvensar for registrerte naturverdiar i planområdet. Oppsummeringa viser at alt. 2-A kjem best ut, medan alt. 2-D blir vurdert som mest negativ. Det er imidlertid små skilnader i konsekvensnivå mellom traseane. Av alternativ 2-D og 2-E kjem 2-E best ut fordi denne har kortare strekk med heilt ny trase (på Borgundøy vil dette alternativet truleg stort sett følgje dagens skogsbilveg). Og sjølv om alt. 2-A berører færre registrerte lokalitetar er det også her spreidde, små førekomstar av edellauvskog som vil bli berørte. Dette alternativet er dessutan det lengste, noko som fører til generelt større naturinngrep. Alternativet fører til bortfall av ca. 0,13 av 0,92 km² inngrepsfri natur (INON-sone 2, 1-3 km frå inngrep) lengst nord på Fjelbergøy, men dette har ingenting å seie for biologisk mangfald.

Tabell 8. Vurdering av konsekvensar for biomangfald ved dei ulike vegalternativa til Fv 62.

Lok.	Naturverdi (type)	Alt. 2-A	Alt. 2-D	Alt. 2-E
1	Svartorsump	0	--	--
2	Kystfuruskog m. kristtorn	0	0	0
3	Svartorsump/hassel	0	0	0
4	Kystfuruskog	0	0	0
6	Slåttemark	0	--	0
7	Slåttemark	0	0/-	0
Andre	Små førekomstar av edellauvskog, kristtorn mm.	-	-	-
Hjort	Konflikt med trekkveg	0	0/-	-
	Samla vurdering	-	-/-	-/-
	Rangering	1	3	2

SAMANLIKNING MED NÆRLIGGANDE OMRÅDE

Det er ikkje gjort undersøkingar av naturverdiar i nærliggande område i samband med det planlagte tiltaket. Når det gjeld biologiske verdiar, finst det nok liknande miljøforhold med tilsvarande naturtypar og artsførekommstar, utanfor planområdet.

AVBØTANDE TILTAK

Avbøtande tiltak blir gjennomført for å unngå eller redusere negative konsekvensar. For vegetasjon/flora kan negative konsekvensar av inngrep som dette vere knytt til direkte inngrep som fjerning av vegetasjonen og indirekte ved auka eksponering og endra fuktforhold. For viltet er det òg problemstillingar knytt til fragmentering av leveområde og barrierefektar. I mange tilfelle vil generelle omsyn til kjende naturverdiar vere meir aktuelt enn særskilte tiltak.

Generelle omsyn ved naturinngrep er m.a. å i størst mogleg grad unngå skade på vegetasjon både i og utanfor planområdet, og der det er praktisk mogleg bør eksisterande vegetasjon få stå. Naturlege dreneringsforhold bør endrast i minst mogleg grad. Elve- og bekkeløp bør i minst mogleg grad utsetjast for inngrep, og bør så langt som råd ikkje lukkast att. Dersom lukking er nødvendig, bør det brukast halve rør eller bru, slik at naturleg botnsubstrat og bekkekant i mest mogleg grad blir halde intakt. Elles bør det takast omsyn til viltet sin aktivitet, og det er særleg aktuelt å ta omsyn til artar som lett lar seg forstyrre i hekkeperioden, som t.d. enkelte rovfuglartar.

Dette prosjektet medfører stort sett relativt små konflikter med registrerte naturverdiar, men nokre omsyn/tiltak blir anbefalt:

- Dersom alt. 2-A blir valt, bør ein ta generelle omsyn til førekommstar av edellauvtre i jordbrukslandskapet og så langt som råd minimalisere inngrep i hasselskog ovanfor Fjelberg og Havnen.
- Dersom alt. 2-D eller 2-E blir valt, bør ein prøve å unngå inngrep i svartorsumpen på Haganeset (lok. 1). Dette kan truleg gjerast ved å legge vegen litt opp i skråninga mot vest, særleg i området frå omlag midt på lokaliteten og mot sjøen.
- Ved å trekke vegen nokre meter mot vest på Langaneset, vil det kanskje òg vere mogleg å spare hasselkrattet mot Hagavika.
- Det vil kanskje vere mogleg å legge vegen i oppkant av slåttemarka ved Berge. På den andre side er dette eit kulturlandskap som ser ut til ha gått ut av aktiv drift, noko som på sikt vil føre til at lokaliteten uansett vil miste sin verdi som slåttemark.

OPPFØLGANDE UNDERSØKINGAR

Vurderingane i denne rapporten bygger for det meste på ei synfaring av tiltaksområdet den 29. juni 2007. Området vart ganske grundig gjennomgått, men det vil likevel alltid vere tema som kan undersøkast betre. Særleg organismegruppene sopp, lav, mosar og insekt er store og til dels vanskelege organismegrupper å arbeide med, og ei fullgod undersøking av desse gruppene vil vere svært tidkrevjande.

Førekomensten av naturtypar seier likevel mykje om sjanske for å finne spesielle artar i eit område. Tilknytt ulike naturtypar er også såkalla nøkkelelement, t.d. førekommst av død ved, som òg seier noko om kva artar ein kan forvente å finne.

Sidan førekommst av naturtypar er nokså grundig kartlagt i dette området, meiner vi det ikkje er stort behov for grundigare undersøkingar i samband med det planlagte tiltaket. Grundigare undersøkingar fører nok til fleire artsfunn, men endrar neppe konklusjonane i rapporten.

KJELDER

Skriftlige kjelder

- Direktoratet for naturforvaltning, 2000a. Viltkartlegging. DN Håndbok nr 11.
- Direktoratet for naturforvaltning, 2006. Kartlegging av naturtyper. Verdsetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. utg. www.dirnat.no
- Eide, M., Overvoll, O. & Varanes, L.T. 2006. Viltet i Kvinnherad. Kartlegging av viktige viltområde og status for viltartane. - Kvinnherad kommune og Fylkesmannen i Hordaland, MVA-rapport 2-2006: 42 s + vedlegg.
- Kålås, J.A., Viken, Å. og Bakken, T. (red.) 2006. Norsk Rødliste 2006 – 2006 Norwegian Red List. Artsdatabanken, Norway.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens Kartverk, Hønefoss. 199 s.

Databasar på Internet

- Direktoratet for naturforvaltning 2007. Naturbase: www.naturbase.no
- Direktoratet for naturforvaltning 2007. Inngrepsfrie naturområder i Norge. INON innsyn. <http://dnweb5.dirnat.no/inon>
- Norges geologiske undersøkelse (NGU). 2007. Karttjenester på <http://www.ngu.no/>
- Norsk Ornitologisk Forening (NOF) / Norsk institutt for naturforskning (NINA) / Direktoratet for Naturforvaltning (DN). Norsk Fugleatlas: <http://www.fugleatlas.no/>
- Universitetet i Oslo 2007. Norsk KarplanteDatabase: http://www.nhm.uio.no/botanisk/nxd/kar/nkd_b.htm
- Universitetet i Oslo 2007. Norsk LavDatabase: <http://www.toyen.uio.no/botanisk/lav/>
- Universitetet i Oslo 2007. Norsk MoseDatabase: <http://www.nhm.uio.no/botanisk/mose/>
- Universitetet i Oslo 2007. Norsk SoppDatabase: http://www.nhm.uio.no/botanisk/nxd/sopp/nsd_b.htm
- Statens vegvesen 2006. Konsekvensanalyser – veiledning. Håndbok 140, 3. utg. Nettutgåve.

Muntlege kjelder

Magnus Steinsvåg, Fylkesmannen i Hordaland

VEDLEGG: LOKALITETSBEKRIVELSAR

Vedlegget inneholder beskrivelsar av naturtypelokalitetar i eller nær planområdet for Fv 62. Grunngjeving for verdisetting er gitt i områdebeskrivelsen. UTM-koordinatar er i EUREF89 sone 32. Avgrensing av lokalitetane er gitt i **figur 3**.

Lokalitet 1 Hagavika

Lok. nr.: 1
UTM: 6626278 315687
Naturtype: Rikare sumpskog - F0601
Verdi, DN-metode: C
Verdi, KU-metode: Middels
Feltregistreringar: Olav Overvoll 29/6-2007
Datakvalitet: God

Beskrivelse:

Generelt: Lokaliteten ligg innanfor Hagavika lengst sørøst på Fjelbergøy og omfattar eit fuktig område med svartorskog. Lokaliteten strekkjer seg omlag 250 m mot nord. Svartor dominerer, men furu og ein og annan kristtorn står på tørrare parti. Stammene på svartora er ikkje særleg gamle, men soklane tyder på at det har stått svartor på lokaliteten i lang tid. Det er ikkje snakk om nokon særlig rik sumpskog, og feltsjiktet har mykje torvemosar i tillegg til blåbær, stjernestarr, slåttestarr, knappsiv, geitsvingel, tepperot, engsnelle, englodnegras, myrfiol, smyle, bjørnebær, bjønnkam, smørtelg, skogburkne, hengeveng, einstape, stri kråkefot, grøftesoleie, gauksyre. Av lav vart det gjort eit mogleg funn av kyststry (VU), men elles vart berre vanlege artar i kvistlavsamfunnet registrert.

Verdisetting: Lokaliteten blir vurdert å ha lokal verdi (C). Det er ingen spesielt rik lokalitet, men lokaliteten er velutvikla og velavgrensa, og vil kunne utvikle høgare miljøverdiar om den får stå i fred.

Omsyn/skjøtsel: Lokaliteten bør få ligge i fred for tekniske inngrep. Ung edelgran frå stort frøtre like ved bør haldast i sjakk.

Lokalitet 2 Hagavika nordvest

Lok. nr.: 2
UTM: 6626405 315642
Naturtype: Kystfuruskog - F12
Verdi, DN-metode: C
Verdi, KU-metode: Middels
Feltregistreringar: Olav Overvoll 29/6-2007
Datakvalitet: God

Beskrivelse:

Generelt: Lokaliteten ligg i ei skråning nord for Hagavika på Fjelbergøy, like nordvest for svartorsumpen. Lokaliteten består av høgstamma blåbærfuruskog med svært mykje kristtorn i busksjiktet og eit lågare tresjikt. Stadvis mykje vivendel er med på å gi området eit frodig preg. Feltsjiktet er for det meste blåbærdominert, og stadvis er det mykje einer og einstape. Sør på lokaliteten kjem det inn litt hassel og ei og anna ganske gammal bjørk og rogn. Her blir feltsjiktet meir grasdominert. Det er lite død ved i området og furutrea er relativt einsaldra og neppe særleg mykje over 100 år.

Verdisetting: Lokaliteten blir vurdert å ha lokal verdi (C). Skogen er ikkje gammal og ber tydelig preg av tidlegare kulturpåverknad. Det er den store førekomensten av kristtorn som gir lokaliteten særpreg, men dei gamle lauvtreea lengst sør i området er òg viktige element.

Omsyn/skjøtsel: Skogen bør få stå i fred for tekniske inngrep.

Lokalitet 3 Langaneset nord

Lok. nr.: 3
UTM: 6626211 315556
Naturtype: Rikare sumpskog - F06 (80%), Rik edellauvskog - F01 (20%)
Verdi, DN-metode: C
Verdi, KU-metode: Middels
Feltregistreringar: Olav Overvoll 29/6-2007
Datakvalitet: Middels

Beskrivelse:

Generelt: Lokaliteten ligg innanfor vika lengst nordvest på Langaneset på Fjelbergøy. Her står det svartor frå sjøkanten og langs dei fuktige sentrale delane i sokket mot aust. I kantane og lengst aust er det hasselkratt og litt rogn. Skogen er verken gammal eller spesielt artsrik, men har likevel eit frodig preg. Feltsjiktet i sokket er grasdominert.

Verdisetting: Lokaliteten blir vurdert å ha lokal verdi (C). Svartorsumpskog er ein relativt sjeldan naturtype på den måten at dei dekker små areal. Lokalitetar som dette vil kunne utvikle høgare naturverdiar på sikt, dersom dei får stå i fred.

Omsyn/skjøtsel: Skogen bør få stå i fred for tekniske inngrep.

Lokalitet 4 Høgås-Lågås (Naturbase: BN00025177)

Lok. nr.: 4
Naturtype: Kystfuruskog - F12
Verdi, DN-metode: C
Verdi, KU-metode: Middels
Feltregistreringar: Bjørn Moe 12/9-2002
Datakvalitet: God

Beskrivelse:

Generelt: Lokaliteten rundt høgdelaget 100 m o.h. sør for Høgås og Lågås på Fjelbergøy. Lokaliteten er kupert og består av fleire platå skilde med meir eller mindre bratte bergveggjar. På platåa veks det ein glissen furuskog med tre som står spreidd eller i mindre grupper. Lokaliteten har mykje berg i dagen og ein del myrvegetasjon dominert av pors og blåtopp. Furuskogen er seintvoksande med trehøgder på berre 8-10 m, ofte med krokforma stammar og flate kroner. Skogen er lite produktiv og har difor fått stå i fred, og mange av trea er relativt gamle. På betre bonitetar er trea større, men desse partia finst berre lokalt, spesielt i veldrenerte skråningar. Her finst det noko purpurlyng i furuskogen, samt kristtorn som meterhøge buskar. I eit fuktig sig veks det skavgras som er ein sjeldan plante i Sunnhordland.

Verdisetting: Lokaliteten blir vurdert som lokalt viktig (C). Lokaliteten er først og fremst interessant som ein lite påverka kystfuruskog, og det er ikkje registrert sjeldne artar her.

Omsyn/skjøtsel: Skogen bør få stå i fred for tekniske inngrep.

Lokalitet 5 Rongedalen (Naturbase: BN00025178)

Lok. nr.: 5
Naturtype: Kystfuruskog - F12
Verdi, DN-metode: B
Verdi, KU-metode: Middels
Feltregistreringar: Bjørn Moe 12/9-2002, Olav Overvoll 29/6-2007
Datakvalitet: God

Beskrivelse:

Generelt: Lokaliteten ligg under ein bratt, sørvestvandt bergskrent aust for Rongedalen på Fjelbergøy. Spesielt nordvest på lokaliteten, i den vestevende lia under Høgås, veks det barlind i uvanleg store mengder (nesten barlindskog) innan eit avgrensa område. Barlinden trivst best i det berglendte terrenget under den bratte veggen, der lokalklimaet relativt varmt. Trea er 5-8 m høge og opp til 20 cm i stammediameter. Saman med barlind veks det nokre digre, hole, eiketre med grove greiner og stammediameter på 1,1 m. I feltsjiktet veks det indikatorar på rik edellauvskog, som myske og sanikkel. Elles er furu det dominerande treslaget i området, men det er òg innslag av hassel og kristtorn. Lenger nede på flata veks svartor saman med barlind. Det veks òg barlind lenger søraust på lokaliteten, men her er det lengre mellom trea. Fordi furu er det dominerande treslaget, er området kartlagt som kystfuruskog, men det er først og fremst det uvanleg høge innhaldet av barlind som er avgjerande for at skogen er vurdert som viktig.

Karakteristiske artar:

Barlind *Taxus baccata*, kristtorn *Ilex aquifolium*, svartor *Alnus glutinosa*, eik *Quercus robur*, hassel *Corylus avellana*, hengeaks *Melica nutans*, myske *Galium odoratum*, skogfiol *Viola riviniana*, kusymre *Primula vulgaris*, sanikkel *Sanicula europaea*, skogsalat *Mycelis muralis*, vivendel *Lonicera periclymenum*, maiblom *Maianthemum bifolium*.

Verdisetting: Området blir vurdert som viktig (B), på grunn av den svært gode førekomensten av barlind (raudlista sårbar - VU).

Omsyn/skjøtsel: Skogen bør få stå i fred for tekniske inngrep.

Merknad: Søraustgrensa for lokaliteten er endra i forhold til den opphavlege grensa i Naturbasen. Den nye grensa går ved den første barlinden.

Lokalitet 6 Berge

Lok. nr.: 6
UTM: 6625959 314286
Naturtype: Slåttemark - D01
Verdi, DN-metode: C
Verdi, KU-metode: Middels
Feltregistreringar: Olav Overvoll 29/6-2007
Datakvalitet: Middels

Beskrivelse:

Generelt: Slåttemark som ber lite preg av moderne drift og gjødsling. Lokaliteten er relativt fattig og inneholder vanlege artar som smyle, kystmaure, blåklokke, svever, tepperot, jordnøtt, sølvbunke, englodnegras, knappsviv, skogsnelle, harestarr, engfrytle, gulaks. Stadvis mykje bjørnemose i botn. Det er lite dødt gras her, så lokaliteten blir truleg framleis slått. Lokaliteten har potensiale for beitemarksopp, men er såpass liten og relativt næringsfattig at den neppe er særleg artsrik. Dette bør likevel undersøkast.

Verdisetting: Lokaliteten blir vurdert som lokalt viktig (C). Ugjødsla slåttemarker er ein sjeldan naturtype, som er i ferd med å forsvinne. Denne lokaliteten verkar ikkje spesielt artsrik, men har framleis ein del av det opphavlege artsinventaret.

Omsyn/skjøtsel: Årleg slått må halde fram dersom lokaliteten skal ha verdi som slåttemark i framtida. Alternativt kan lokaliteten beitast forsiktig med sau. Det må ikkje gjødslast med kunstgjødsel eller gylle.

Lokalitet 7 Blokkhus

Lok. nr.: 7
UTM: 6626054 314466
Naturtype: Slåttemark - D01
Verdi, DN-metode: C
Verdi, KU-metode: Middels
Feltregistreringar: Olav Overvoll 29/6-2007
Datakvalitet: Middels

Beskrivelse:

Generelt: Slåttemark som ber lite preg av moderne drift og gjødsling. Lokaliteten er relativt fattig og innehold vanlege artar som smyle, kystmaure, blåklokke, svever, tepperot, jordnøtt, sølvbunke, englodnegras, knappsv, skogsnelle, harestarr, engfrytle, gulaks. Stor dominans av englodnegras. Det er lite dødt gras her, så lokaliteten blir truleg framleis slått. Lokaliteten har potensiale for beitemarksopp, men er såpass liten og relativt næringsfattig at den neppe er særleg artsrik. Dette bør likevel undersøkast.

Verdisetting: Lokaliteten blir vurdert som lokalt viktig (C). Ugjødsla slåttemarker er ein sjeldan naturtype, som er i ferd med å forsvinne. Denne lokaliteten verkar ikkje spesielt artsrik, men har framleis ein del av det opphavlege artsinventaret.

Omsyn/skjøtsel: Årleg slått må halde fram dersom lokaliteten skal ha verdi som slåttemark i framtida. Alternativt kan lokaliteten beitast forsiktig med sau. Det må ikkje gjødslast med kunstgjødsel eller gylle.

Lokalitet 8 Kårteig

Lok. nr.: 8
UTM: 6625986 314875
Naturtype: Rik edellauvskog - F01
Verdi, DN-metode: B
Verdi, KU-metode: Middels
Feltregistreringar: Olav Overvoll 29/6-2007
Datakvalitet: Mangelfull

Beskrivelse:

Generelt: Lokaliteten ligg i den sørveste skråninga nord for innmarka på Kårteig. Her står det skog av ganske storvaksen eik, hassel og kristtorn. Lokaliteten er ikkje nærmare undersøkt og bør kartleggast betre.

Verdisetting: Lokaliteten blir vurdert som viktig (B) på grunn av storleik, utforming og alder, men bør undersøkast betre.

Omsyn/skjøtsel: Skogen bør få stå i fred for tekniske inngrep.